

.....

Vint anys després de les primeres gestions que ens havien de dur cap a la declaració de Menorca com a reserva de biosfera, l'any 1989, els qui actualment treballam per maximitzar la importància d'aquesta designació no podem oblidar els inicis d'aquest trajecte. Van ser moments d'inspiració, que van permetre entreveure el camí que calia seguir de cara al futur. Un camí que passa per potenciar Menorca com un lloc especial, on és necessari governar i actuar amb mesura i alhora fermesa. Mesura i contenció, perquè tenim el territori i els recursos que tenim, i som conscients que són tan valuosos com escassos. Fermesa i determinació, per no deixar-nos endur per les tendències imperants que menen a la insostenibilitat.

Tenir presents els valors que des de bon principi van orientar la declaració de Menorca com a reserva de biosfera no volem que sigui sinònim d'estancament, sinó de referència, i per aquesta raó ens aventuram, cada cinc anys, a revisar l'estat de conservació del patrimoni natural -i també, en part, cultural- de l'illa.

Els textos que trobareu al llibre que teniu entre les mans són fruit de l'estudi i la dedicació de més de trenta professionals i tècnics que tenen Menorca i el seu patrimoni en el punt de mira, sigui per a la recerca, l'anàlisi o la gestió de recursos. Coneixedors de l'evolució de l'illa des que el 1993 fos reconeguda per la UNESCO, com a reserva de biosfera, aporten una visió molt rica de la situació actual, tema per tema -des de la mobilitat al consum d'aigua; des de la gestió dels recursos a la conservació del patrimoni històric. Les conclusions de les Jornades, incloses també en aquesta publicació, han de servir d'orientació per a la presa de decisions, per aconseguir mantenir un equilibri entre desenvolupament socioeconòmic i conservació del patrimoni. I són la demostració que fem nostre l'objectiu de les reserves de biosfera de garantir la recerca, el seguiment i l'avaluació.

Els valors que admiren els milers de turistes i visitants que rebem cada any a Menorca són fruit d'una manera molt nostra d'harmonitzar benestar i aprofitament dels recursos. Es tracta d'una admiració propiciada per les inevitables comparacions amb altres indrets, sobretot de costa, on els recursos naturals han estat malmesos i desaprofitats. I aquí no volem ni podem fer el mateix, i hem de ser conscients que partim d'una situació privilegiada.

Actualment, amb la creació i posada en funcionament de l'Agència Menorca Reserva de Biosfera, s'impulsa l'elaboració d'una llei per a la reserva de biosfera, que ha de ser un relançament i una actualització dels principis de la declaració. Volem seguir marcant una diferència, i fer nostre el repte de dotar la reserva d'un marc jurídic propi -una recomanació que ja sortia a les conclusions de les Jornades sobre els cinc primers anys de la declaració promoguda per la UNESCO.

Marc Pons Pons
President del Consell Insular de Menorca

Ja han passat cinc anys des de la darrera publicació de les Jornades dels deu anys de la declaració de Menorca com a reserva de biosfera.

Aquestes jornades de revisió ens han de servir, per una banda, com incentiu per continuar fent les coses bé i, per l'altra, per corregir les coses no tan ben fetes.

En aquests cinc últims anys s'han produït avenços en matèria de gestió, entre els quals podem destacar, l'any 2005, la implantació del Contracte agrari de la reserva; l'any 2007, la creació del Centre de documentació; i l'any 2008, la creació i posada en funcionament de l'Agència Menorca Reserva de Biosfera, una organització dedicada a dur endavant els objectius continguts en la declaració de Menorca com a reserva de biosfera per part del Programa MaB de la UNESCO.

També hi ha algunes coses a millorar i que ens podem plantejar com a reptes de futur, com ara aconseguir una bona coordinació entre les diferents administracions amb capacitat de gestió damunt Menorca, aconseguir aturar la pèrdua de llocs de feina al camp, millorar la qualitat de les aigües subterrànies, posar en valor el nostre patrimoni històric i incrementar la participació ciutadana en la presa de decisions.

Aconseguir aquests aspectes és el repte que hem d'assolir si volem assegurar per als nostres descendents una illa millor que la que hem heretat nosaltres.

Antònia Allés Pons
Consellera d'Economia i Medi Ambient

Un dels exercicis més importants per al bon funcionament d'un territori declarat com a reserva de biosfera és l'autocrítica, la qual ha de servir per anar rectificant les actuacions que es puguin desviar del principi fonamental de la declaració: el desenvolupament sostenible.

Durant aquestes Jornades s'han pogut analitzar tots els aspectes que conformen la vida menorquina des del punt de vista del desenvolupament territorial, l'estat ecològic i naturalístic, els aspectes econòmics, de patrimoni, etc., i tenint com a referència les Jornades dels deu anys de la declaració.

S'ha pogut analitzar l'efectivitat d'instruments que ja es preveien en la declaració de Menorca com a reserva de biosfera, com el Pla territorial insular o el Contracte agrari de la reserva de biosfera; s'ha continuat treballant en la implantació de les Agendes 21 Locals, i s'ha notat millora en la protecció dels espais naturals.

Finalment, s'ha fet tota una sèrie de propostes de cara al futur, com continuar potenciant els aspectes de conscienciació i participació social, dotar la reserva d'un instrument legal per vincular la conservació del patrimoni natural amb els altres usos del territori, garantir una gestió sostenible de l'aigua, implicar la societat immigrant en la gestió de l'illa, i en definitiva aconseguir que l'esperit que va propiciar la declaració de Menorca com a reserva de biosfera segueixi viu i que les generacions futures puguin continuar gaudint d'una illa sostenible.

Josep Suàrez
Gerent de l'Agència Menorca Reserva de Biosfera